

Ekonomistit asialla

AIKAKAUSKIRJAN JA FEP:N TOIMITUKSISSA VAIHDOKSIA

Kansantaloudellisen aikakauskirjan ja Finnish Economic Papers -lehden vastaavat päätoimittajat vaihtuvat 1. 1. 1990 lähtien. *Jussi Linnamon* tilalle Aikakauskirjan toimitukseen tulee *Arvi Lepo-niemi*, *Matti Pohjolan* sijaan FEPIin *Mikko Puhakka*. Myös lehtien toimitussihteeri vaihtuu. *Sinikka Salon* tilalle tulee *Seija Parviainen*. Muilta osin toimitukset jatkavat entisessä kokoonpanossaan: *Ma-*

rianne Stenius ja *Pertti Haaparanta* FEPissä, *Pertti* myös aikakauskirjassa *Antti Suvannon* kanssa. Kiitokset lähtijöille ja onnittelut uusille ja entisille jatkajille.

Aikakauskirjassa tapahtuu myös muita muutoksia: ulkonäköä modernisoidaan ym. Sittenpäähän näette!

YLIOPISTOT SAAVAT YRITYKSILTÄ MURTO-OSAN TUTKIMUSRAHOISTAAN

Tekniset korkeakoulut ovat yksityisten yritysten suosiossa. Sen sijaan yliopistot saavat yrityksiltä vain murto-osan tutkimusmäärärahoistaan. *Suomen Kuvalehden* (38/1990) laatiman selvityksen mukaan esimerkiksi Helsingin yliopisto sai ns. elinkeinoelämältä vain noin 4 miljoonaa markkaa, alle 3 prosenttia budjetin ulkopuolisesta tutkimusrahoituksesta.

Helsingin lisäksi myös muut yliopistot ovat selvästi »lapsipuolen asemassa», kun puhutaan korkeakoulujen saamasta yksityisestä tutkimusrahoituksesta.

Jos yritysten maakuntayliopistoille antama rahoitus pyöristetään kokonaisiksi miljooniksi markoiksi niin saadaan seuraava luettelo: Jyväskylä 2, Joensuu 1, Kuopio 2, Turku 3, Tampere 2, ja Åbo Akademi 4 miljoonaa markkaa. Poikkeus on Oulun yliopisto, jossa onkin vahva teknillinen tiedekunta: 10 miljoonaa markkaa.

Vuosina 1983—1989 liike-elämän tuki korkeakouluille nousi 16 miljoonasta 91 miljoonaan markkaan. Viime vuonna tekniset korkeakoulut saivat yli 60 miljoonaa markkaa yrityksiltä, yhtä paljon kuin valtion budjetissa ja kaksi kolmasosaa talouselämän korkeakouluille antamasta rahoituksesta. Sen lisäksi ne saivat teknologian kehittämiskeskuksetta 50 miljoonaa, kauppa- ja teollisuusministeriöltä (KTM) runsaat 16 ja ulkomaisilta rahoittajilta yli 6 miljoonaa markkaa.

Suomen Kuvalehden mukaan lähes kaikkien yli-

opistojen tilaustutkimusten tärkein rahoittaja on Suomen Akatemia. Helsingin yliopisto sai 47 miljoonaa eli kolmanneksen tilaustutkimusrahoistaan kunnilta ja kuntainliitoilta ja 23 miljoonaa eri rahastoilta ja säätiöiltä.

Åbo Akademin tärkein rahoittaja oli ktm, jonka panos nousi 10 miljoonaan markkaan.

Hanken jäi kokonaan ilman yritysten rahaa

SK:n kartoitus tuotti yllättävän tuloksen: kauppa- korkeakoulut rahoittavat tutkimuksensa lähes kokonaan ilman liike-elämän tukea. Svenska handelshögskolan ei saanut vuonna 1989 yrityksiltä mitään. Helsingin kauppakorkeakoulu sai 1,3 miljoonaa ja Turun kauppakorkeakoulu vain 450 000 markkaa.

Myöskään julkiset rahoittajat eivät paljoa sponsorineet kauppakorkeakouluja. Hankenille tärkein ulkopuolinen rahoittaja oli Suomen Akatemia. HKKK puolestaan sai noin 1 miljoonaa markkaa kauppa- ja teollisuusministeriöltä.

Hankenin pyöreään tilastonollaan on ns. luonnollinen selitys. Useimmat korkeakoulun yhteistyöprojektit ovat yksityisiä, eli korkeakoulun tutkijat tekevät niitä omissa nimissään. Lisäksi on myös stipendiraioitusta, joka menee suoraan tutkijoille eikä tilastoidu korkeakoulun saamiin määrärahoihin.

Oma osuutensa on ilmeisesti myös sillä, että tutkimusyhteistyölle ei ole ollut omaa organisaatiotaan.

SUOMEN AKATEMIA PANOSTAA EY-TUTKIMUKSEEN

Suomen Akatemia rahoittaa joukon hankkeita, joi- ta voidaan kutsua EY-projekteiksi. Suurin kansan- taloustieteellisistä projekteista on Kokkolan Chy- denius-instituutin johtajan, VTT *Leo Granbergin* kolmivuotinen hanke, jonka kohteena on elintar- vike tuotannon järjestelmä ja Euroopan integraa- tio. Hankkeen budjetti on 530 000 markkaa.

Granbergin mukaan hän tarkastelee elintarvike- teollisuuden lisäksi muitakin ns. ruokaketjun osia, mitä ruokaketjulle on tapahtunut integroituneissa maissa ja niiden ulkopuolella, ennen muuta Suo- messa. EY-hankkeiden tieteellisenä koordinaatto- rina toimii VTT *Pekka Kosonen* Helsingin yliopis- tosta. Hän tutkii integraation sosiaalisia vaikutuk- sia ja sen asettamia haasteita hyvinvoinnille. Kos- osen mukaan kysymys on lähinnä siitä, millaisia vaikutuksia integraation eri vaihtoehdoilla on työl- lisyydelle ja sosiaalipolitiikalle — onko hyvinvoin- tivaltion pohjoismainen malli enää elinkelpoinen. Kososen määrärahat ovat 575 000 markkaa.

Joensuun yliopiston vanhempi tutkija VTT *Heik- ki Eskelinen* tutkii pienyritysten sopeutumista in- tegraatioon ja sopeutumisen merkitystä alueelliselle työnjaolle. Eskelinen osallistuu pohjoismaiseen var- tailututkimukseen, jossa ovat mukana Uumajan yliopisto, Århusin kauppakorkeakoulu ja Bergenin »ETLA» eli paikallinen taloudellinen tutkimuslai- tos. Eskelisen saama rahoitus on 530 000 markkaa.

Lisäksi VTK *Markku Kotilainen* tutkii lisensiaat- tityötä varten Suomen vaihtoehtoisia valuuttakurs- sijärjestelmiä Euroopan yhdentymisen taustaa vas- ten. Näkökulmina ovat talouden stabiilisuus ja ta- louspoliittinen tehokkuus. Kotilainen kertoo, että työllä on oma ajankohtainen kytkentänsä Euroo- pan rahajärjestelmään. Kansantaloustieteelliseen EY-tutkimukseen kuuluu myös kauppa- ja teollis- uusministeriön rahoittama professori *Pentti Pöy- hösen* projekti, jossa tehdään ekonometrisia laskel- mia eri integraatiovaihtoehtojen vaikutuksista ul- komaankauppaan.

JAN-PETER PAUL HELSINKI-INSTITUUTIN JOHTAJAKSI

Helsinki-instituutti on aloittanut toimintansa tänä vuonna professori *Raimo Väyrösen* johdolla. Ensi vuoden alusta instituutin johtajaksi tulee dosentti *Jan-Peter Paul*, 41.

Helsinki-insituutti on Helsingin yliopiston ja kau- pungin yhteinen koulutuslaitos, joka toimii säätiö- pohjalla. Instituutti tarjoaa täydennyskoulutusta sekä yksityisen että julkisen sektorin väelle, ennen muuta johtajille ja asiantuntijoille. Koulutuksen pääalueita ovat julkinen hallinto, ympäristöpolitiik- ka, terveydenhuolto ja kansainvälisyys. Käytännös- sä tämä merkitsee, että instituutti keskittyy esimer- kiksi lääkäreiden ja hallintojuristien täydennyskou- lutukseen, jossa muun muassa hallinnon ja poli- tiikan arvioinnilla on tärkeä osa.

»Tuotevalikoima» on laaja ja ulottuu yrityksil- le järjestettävistä tilauskursseista kansainvälisiin konferensseihin asti. Koulutuksen ambitiotaso on varsin korkealla, ainakin mikäli sitä mitataan luen- noitsijoiden nimekkyydellä. Mm. tunnettu amerik- kalainen kansantaloustieteilijä *Jeffrey Sachs* on vie- raillut instituutin opettajana.

Dosentti Paul siirtyy uuteen tehtävään Lohja Oy:stä. Hän on aikaisemmin toiminut mm. *European Round Table of Industrialists* -järjestön koulutusvaliokunnan pääsihteerinä. Instituutti toi- mii Helsingin Vuosaarella telakan tiloissa (puh. 90-317 355).

LÄNNEN EKONOMISTIT RAKENSIVAT IDÄN MARKKINATALOUTTA

Unkarin tiedeakatemia kutsui tämän vuoden alus- sa kokoon kansainvälisen ekonomistiryhmän, jon- ka tehtävänä oli laatia Unkarin talouden reformi-

ohjelmaa.

Itävallan Laxenburgissa toimivan systeemia- nalyysin instituutin IIAŠA:n kokoama kansainväli-

nen taloustieteilijäryhmä avusti Neuvostoliiton johtavia ekonomisteja, kun nämä laativat ns. *Shatalinin* ohjelmaa.

Turun kauppakorkeakoulun professori *Urpo Kivikari* osallistui molempiin prosesseihin. Kivikarin mielestä tapahtumat olivat hedelmällisiä. Hän myöntää, että on vaikeaa ottaa kantaa siihen, millaisia instituutioita markkinatalouteen siirtyvien yhteiskuntien pitää rakentaa. Silti hänen kokemuksensa mukaan länsimaisten ekonomistien näkemyksistä oli konkreettista hyötyä, kun työryhmissä testattiin kohdemaiden omien asiantuntijoiden ideoita.

Aivan eri asia onkin, miten taloustieteilijöiden ehdotukset ovat aineellistuneet todelliseksi reformiksi Unkarissa ja Neuvostoliitossa.

Unkarin taloustieteilijöitä johti *Marton Tardos*, vapaiden demokraattien johtomies, joka toimi myös 25—30 hengen ryhmän puheenjohtaja. Mu-

kana olivat myös amerikkalaisprofessori *Paul Marer* ja amerikkalainen suursijoittaja *George Soros*. Ns. *Blue Ribbon* -ryhmän työn pohjalta Unkarissa on syntynyt kaksi reformiohjelmaa: sadan ensimmäisen päivän ja kolmen ensimmäisen vuoden ohjelmat.

IIASA:n Neuvostoliitto-ryhmä kokoontui ensimmäisen kerran noin vuosi sitten. Aloite tuli Neuvostoliitosta. Aluksi paikalla oli 12 taloustieteilijää, enimmäkseen neuvostoliittolaisia ja amerikkalaisia. Maaliskuussa 1990 piiriä laajennettiin niin, että Laxenburgiin kutsuttiin noin 50 henkeä. Tämän tapaamisen pohjalta on syntynyt myös kirja, jonka *Springer Verlag* on kustantanut. Heinä—elokuun vaihteessa ryhmä kokoontui Unkarin Sopronissa.

Kivikarin mukaan Shatalinin ns. 500 päivän ohjelma on olennaisilta osin näiden istuntojen tulos. Pohjoismaista mukana on Kivikarin lisäksi ollut *Assar Lindbeck*.

ITÄ-EUROOPAN VAIKUTUKSET LUKUINA — VIHDOINKIN

Center for Economic Policy Research (CEPR) on julkaissut kirjan Itä-Euroopan tapahtumien vaikutuksesta maailmantalouteen. Raportin nimi on »*The Impact of Eastern Europe*». Teoksessa arvioidaan erikseen, mitä Saksan taloudessa tapahtuu

Saksojen yhdistämisen jälkeen. CEPR:n osoite on: 6 Duke of York Street, London SW1Y 6LA, England. Raportin hinta on £ 7.50 + £ 1 postituskuuluina.

SNS:N TOIMINTA ULOTTUU HELSINKIIN

Ruotsalainen *Studieförbundet för Näringsliv och Samhälle (SNS)* on tuttu kaikille, jotka vähänkään seuraavat naapurimaan talouspoliittista keskustelua. SNS on perustettu jo vuonna 1948. Sen merkitys ja näkyvyys on kasvanut erityisesti kymmenen viime vuoden aikana.

SNS:n toiminta-ajatuksena on lisätä tietoa ja asiallista keskustelua taloudellisista ja yhteiskunnallisista kysymyksistä sekä edistää sellaista talous- ja yhteiskuntapolitiikkaa, joka luo suotuisat olosuhteet Ruotsin kansantalouden ja työelämän kehitykselle markkinatalouden pohjalta.

Toiminta-ajatus on muistuttaa siten *Elinkeinoelämän valtuuskunnan* tehtävää. Yhtenä erona on se, että SNS on etujärjestöistä riippumaton.

SNS:n jäsenkunta koostuu 140 yhteisöjäsenestä

sekä 4000 henkilöjäsenestä. Henkilöjäsenet ovat pääasiassa yritysjohtajia, mutta mukana on myös journalisteja, tutkijoita ja virkamiehiä. Toiminta ulottuu Tukholman ulkopuolelle ns. paikallisryhmiin, joita tämän vuoden alussa oli kaikkiaan 39. Ulkomailla toimi 8 paikallisryhmää.

Ruotsin ulkopuolella toimivat ryhmät auttavat ruotsalaisten yritysten tytäryhtiöiden johtohenkilöitä, ruotsalaisia diplomaatteja, tutkijoita ja journalisteja seuraamaan Ruotsin talouspolitiikkaa ja taloudellista kehitystä. Helsinkiin on syksyllä 1990 perustettu oma paikallisryhmä, jonka puheenjohtajana toimii Aga Oy Ab:n toimitusjohtaja *Carl G. Nordman*.

Ekonomisteille SNS on tuttu lähinnä sen organisoiman tutkimustoiminnan perusteella. Projek-

teihin on eri aikoina on osallistunut suuri osa Ruotsin tunnetuimmista tutkijoista.

SNS:n toimitusjohtaja, dosentti *Hans Tson Söderström* määrittelee SNS:n työskentelytavan seuraavasti (*SNS Verksamheten 1989*):

- Kaikki kannanotot perustuvat tieteelliseen tutkimukseen.
- Projektit toteutetaan ulkopuolisten tutkijoiden voimin. Usein mukana on myös ulkomaisia tutkijoita.
- Projekteille asetetaan ns. viiteryhmä, joka koostuu yritysjohtajista ja muista päätöksentekijöistä.
- Tulokset ja kannanotot saatetaan nopeasti ja yleistajuisesti julkisuuteen oman kustannustömminnan kautta.
- Tutkimusprojektien aiheista järjestetään kon-

ferensseja ja niistä keskustellaan paikallisryhmien kokouksissa.

Konjunkturrådets Rapport, joka julkaistaan vuosittain, on yksi tunnetuimmista SNS:n projekteista. Tämän vuoden tammikuussa julkaistun raportin *I samtidens bakvatten* laatimiseen osallistivat *Lars Bergman, Anders Björklund, Ulf Jakobson, Lars Lundberg ja Hans Tson Söderström*.

Muut viimeaikaiset projektit ovat käsitelleet mm. omistuskysymyksiä, rahoitusmarkkinoiden sääntelyä, vakuutustoimintaa, työmarkkinoita ja palkanmuodostusta, julkista sektoria sekä maatalouspolitiikkaa. Energia- ja ympäristökysymysten tutkimiseen on panostettu erityisen paljon. Viime vuonna sitä varten perustettiin kokonaan uusi tutkimuslaitos *SNS Energy*, jonka johtoon tuli dosentti *Marian Radetzki*.

KANSANTALOUSTIETEEN VALTAKUNNALLINEN JATKOKOULUTUSOHJELMA

Kansantaloustieteen jatkokoulutus alkoi tämän vuoden alussa täydellä teholla. Ohjelmassa luennoidaan vuosittain mikro- ja makroteorian kurssit, tänä vuonna mikroa luennoivat *Seppo Honkapohja, Mikko Puhakka ja Henrik Horn*, makroa *Mikko Puhakka, Pertti Haaparanta ja Matti Pohjola*. Matemaattisia menetelmiä luennoi *Seppo Salo*.

Tarjolla on myös erikoiskursseja; makroekonometria (*Matti Virén*), mikroaineistojen ekonometria (*Reija Lilja, Heikki Loikkanen*), ekonometrian perusteet (*Pekka Ilmakunnas ja Markku Rahiala*), uuskeynesiläinen makroteoria (*Russell Cooper*), organisaatioiden ja työelämän suhteiden analyysi (*Ri-*

cart i Costa, Antti Kasvio, Risto Tainio).

Tutkimuksen ohjausta tehostetaan järjestämällä aiempaa enemmän ohjausseminaareja ja lisäämällä esseiden kirjoittamista.

Ohjelmaan osallistuu tällä hetkellä 98 opiskelijaa, joista 53 Helsingin yliopistosta, 14 Helsingin kauppakorkeakoulusta, 8 Tampereelta ja Oulusta, 5 Jyväskylästä, 4 Turun yliopistosta, 2 Joensuun yliopistosta, 2 Åbo Akademista, 1 Hankenilta ja Vaasasta.

Ohjelmasta saa lisätietoja *Jouko Ylä-Liedenpohjalta* (90)-1912 056 ja *Ulla Strömbergiltä* (90)-1912 057.

RAHOITUKSEN TOHTORIKOULUTUSOHJELMA

Kansallis-Osake-Pankin Rahataloudellinen Säätiö järjestää tohtorikoulutusta rahoituksen alalta. Ensimmäiset koulutusohjelmassa opiskelevat aloittivat opintonsa syksyllä 1990.

Koulutusohjelma on kokopäiväisesti opiskelevilla ajoitettu nelivuotiseksi, osa-aikaisilla opiskelijoilla opiskeluaika on vastaavasti pidempi. Kaksi ensimmäistä vuotta on tarkoitettu luento-opiskeluun

ja kaksi seuraavaa oman tutkimuksen tekemiseen.

Koulutusohjelmassa mukana oleville järjestetään intensiivikursseja rahoituksen alalta opittajinaan ulkomaisia ja johdantokursseilla kotimaisia huippuluennoitsijoita. Opiskelijat suorittavat tutkintonsa valitsemaansa suomalaiseen korkeakouluun. Kaikille opiskelijoille järjestetään oma tutkimusohjaaja.

Koulutusohjelmaan voivat hakea perustutkinnon suorittaneet tai aivan opintojensa loppuvaiheessa olevat henkilöt. Perustutkinto voi olla suoritettu missä tahansa korkeakoulussa, tutkinnon pääaine tulisi olla kansantalous- tai liiketaloustiede, mutta myös muun alaan liittyvän perustutkinnon suorittaneet henkilöt voivat hakea ohjelmaan.

Haku aika syksyllä 1991 alkavaan ohjelmaan on 15. helmikuuta — 15. maaliskuuta, 1991. Tarkem-

pia tietoja koulutusohjelmasta antavat tieteellisen valiokunnan jäsenet: Prof. *Paavo Yli-Olli*, VKK (puh. 961-248 270), tutkijaprof. *Seppo Honkapohja*, Suomen Akatemia (puh. 90-191 2050), ja tutkimusjohtaja *Tom Berglund*, SHH (puh. 90-4030 3345) sekä säätiön asiamies: VTT *Hannu Halttunen*, KOP (puh. 90-163 3247). Hakemuslomakkeita voi tilata VTM *Merja Mikkolalta*, KOP (puh. 90-163 2374, fax 90-163 2968).

EFTAN JUHLAKOKOUS

EFTAn 30-vuotisjuhlaseminaari pidettiin Genevesä marraskuun alussa. Seminaarin esitelmät käsitelivät kaikki Euroopan yhdentymisen vaikutuksia

eri jäsenmaihin. Esitelmät julkaistaan kirjana ensi vuoden alussa. Esitelmätoimittajia oli kaikista nykyisistä ja entisistä EFTAn jäsenmaista.

NOBELIT JAETTU

Kansantaloustieteen Nobel-palkinnot jaettiin jälleen tänä syksynä ja ohi meni taas. Palkinnot jaettiin ensimmäistä kertaa yhden kansantaloustieteen osa-alueen pioneereille. Alue oli rahoituksen teoria ja palkinnon saajat olivat *Harry Markowitz*

(»älä pane kaikkia muniasi samaan koriin»), *William Sharpe* (»mitä tapahtuu, jos kaikki käyttäytyvät viisaasti») ja *Merton Miller* (»yrityksen arvo ei riipu sen rahoituksen rakenteesta»).

EKONOMISTIT LIIKKUVAT ALEKSANTERINKADULLA JA MUUALLAKIN

Ekonomistit ovat taas liikkuneet työmarkkinoilla kuin sammakot kutuaikana. Erityisen paljon liikettä on viime aikoina ollut yliopistomaailmassa, jossa iso osa ylimpien virkojen hoidoista on viransijaisten käsissä. Niinpä esimerkiksi Helsingin yliopiston kansantaloustieteen laitokselta löytyy neljä vs:ää: *Pekka Ilmakunnas*, *Heikki Loikkanen*, *Pentti Pikkarainen* ja *Christian Starck*.

TTT:n varaesimies *Jukka Pekkarinen* siirtyy

OECD:hen Pariisiin. Pekkarinen menee sinne hoitamaan Norjan ja Suomen »deskin» vetäjän tehtävää. Pohjoismaiden »desk» on nyt jaettu kahtia niin, että muut pohjoismaat kuuluvat toiseen yksikköön.

ETLA:ssa vieraillut *Tom Berglund* on palannut Hankenille, jossa hän hoitaa tutkimuslaitoksen johtajan tehtävää. Laitoksen johtajan vakanssin täyttöprosessi on ollut vireillä jo puolitoista vuotta.

ULKOPUOLISET RAHOITTAJAT TYÖLLISTÄVÄT TUTKIMUSLAITOKSIA

ETLAssa useita ulkopuolisia projekteja

Ulkopuoliset organisaatiot ovat kansantaloudellisten tutkimuslaitosten merkittävä työllistäjä. Pelleron taloudellinen tutkimuslaitos (PTT) on ainoa suhdanneinstituutti, jolla tutkimusjohtaja *Mikael Ingbergin* mukaan ei loppuvuodesta 1990 ole meneillään merkittäviä ulkopuolisten rahoittamia tutkimusprojekteja. Elinkeinoelämän tutkimuslaitoksen (ETLA) ja Työväen taloudellisen tutkimuslaitoksen (TTT) tuotannossa ulkopuolisilla sponsoreilla on vankka merkittävä rooli. PTT:ssäkin valitsee nopeasti ohimenevä välivaihe: marraskuun alussa laitoksen neuvottelut uusista projekteista ovat loppusuoralla.

Apulaisjohtaja *Kari Sihtolan* mukaan ETLA:ssa on vireillä neljä varsinaista »ulkopuoliseen» rahoitukseen perustuvaa tutkimushanketta. Niitä varten on 1990 loppuun mennessä saatu ulkopuolista rahoitusta noin 2 miljoonaa markkaa.

Työsuojelurahasto on rahoittanut viime vuonna alkaneen »Työaikatutkimus»-projektin, joka päättyy 1990 lopussa. Siihen osallistuvat tutkimusohjaaja *Pekka Ilmakunnas*, VTT *Tor Eriksson* ja tutkimusassistentti *Susanna Fellman-Förnäs*. Projektin kohteena ovat mm. työaikajärjestelyt, työaikojen muutosten vaikutukset tuottavuuteen sekä joustava tuotantoteknologia ja työajat.

Tekes on rahoittanut projektin, jonka otsikkoaiheena on »Teknologian diffuusio ja teollisuuden kehitys Suomessa». Tarkoitus on selvittää aihetta pitkällä aikavälillä, tehdä kansainvälistä vertailua ja tutkia tutkimustoiminnan ja teknologian diffuusion tuottavuusvaikutuksia. Osallistujat ovat tutkimusohjaaja *Pekka Ylä-Anttila*, tutkija *Synnöve Vuori*, VTT *Timo Myllyntaus*, prof. *George F. Ray* (NIESR) ja tutkimusassistentti *Antti Ripatti*. Projekti alkoi 1989 alussa ja päättyy 1992 lopussa.

ETLA tekee osaprojektina mikroaineistoon perustuvan tuottavuusanalyysin, joka liittyy laajaan VTT:n koordinoimaan hankkeeseen otsikkoaiheeltaan »Joustavaan paperituotantoon». ETLA:sta osaprojektissa on mukana tutkimusohjaaja *Matti Pohjola*. Rahoittajia ovat Metsäteollisuuden työnantajaliitto, Työsuojelurahasto ja Tekes. Projekti alkaa ensi huhtikuussa ja kestää vuoden. ETLA:ssa on myös meneillään Helsingin pörssin kurssikehitystä kuvaavan ns. HEX-indeksin laadinta. Siinä tutkijana toimii *Hannu Hernesniemi*. Mukana on myös laitoksen taustaryhmä. Runsaat 3 vuotta toiminut projekti päättyy tämän vuoden lopussa ja sen

rahoittajana on ollut Helsingin Arvopaperipörssi.

Lisäksi ETLA organisoii laitokselle tulevat tilaus-tutkimukset Etlatieto OY:n kautta. Tytäryhtiöstä on 1990 valmistunut neljä merkittävää hanketta: *Paavo Okon* »Uudenmaan elinkeinoelämän kehittämisen perusteet», *Pasi Ahteen* »Tuonnin merkitys Suomen kansantaloudelle ja viennille», *Jussi Raumolinin* »Suomalaisen kaupan toimintamahdollisuudet Länsi-Euroopan yhdentyessä», ja *Pirkko Kasasen* »Säästöprojekti». Tilaaajina ja rahoittajina ovat olleet kauppa- ja teollisuusministeriö, Uudenmaan lääninhallitus, Kaukeva ja Tehokkaan tuotannon tutkimussäätiö.

Työsuojelurahasto rahoittaa TTT:n laajaa työaikaprojektia

Työsuojelurahasto rahoittaa TTT:n työaikaprojektia. Hanke alkoi 1989, ja keskittyi silloin selvittämään työaikojen kehitystä ja palkansaajien työaikatouvoita sekä työajan lyhentämisen vaikutuksia. Tämän vaiheen tulokset on raportoitu *J. Antilan* julkaisuissa »Palkansaajien työaikojen kehittyminen» ja »Palkansaajien vuosittaisen työajan lyhentäminen». Projekti on tarkoitus saada loppuun vuonna 1990. Tänä vuonna on keskitytty teemoihin »Varhaiseläkkeelle siirtyminen», »Työsuhteiden dynamiikka», ja »Palkansaajien työaikojen joustavuus».

Ensin mainitun teeman tutkimusta edustaa *Reija Liljan* osaprojekti, jossa tarkastellaan siirtymistä varhennetulle varhaiseläkkeelle. Lilja tutkii mm. sitä, mikä merkitys työpaikan olosuhteilla on eläkkeelle siirtymiseen verrattuna esimerkiksi työntekijän työmarkkina-asemaan tai taloudelliseen tilanteeseen.

Tuire Santamäki tutkii osa-aikaeläkkeitä ja näiden järjestelmien käyttöä Suomessa, Ruotsissa ja Tanskassa. Hän pyrkii vastaamaan myös kysymykseen, miksi järjestelmä on epäonnistunut Suomessa. Tulokset julkaistaan otsikolla »Osa-aikaeläke Suomessa ja muissa Pohjoismaissa» (TTT:n julkaisusarja).

»Työsuhteiden dynamiikan» tutkimuksessa *Pekka Sauramo* vertailee määräaikaisessa ja pysyvässä työsuhteessa olevien työmarkkinakokemuksia esim. liikkuvuutta ja työttömäksi tuloa. Tuire Santamäki tutkii puolestaan osa-aika- ja kokoaikatyössä olevien työsuhteita.

Otsikon »Palkansaajien työaikojen joustavuus» alla tuotetaan tietoa palkansaajien työaikojen to-

dellisesta joustavuudesta ja heidän työaikatoiveestaan. Erityisesti pyritään selvittämään, ketkä ja missä tehtävissä tekevät paljon ylitöitä.

Kohteena ovat myös sivutyöt, joiden tekijät myös pyritään identifioimaan ja kartoittamaan.

Tähän osaprojektiin osallistuvat Reija Lilja, Pekka Sauramo ja Tuire Santamäki.

TTT:ssä tutkitaan myös kaupan kilpailua ja julkista tulosoehjausta

TTT:n tutkija *Anne Brunila* on tutkinut kilpailua ja hinnoittelua tukku- ja vähittäiskaupassa. Hän on tehnyt teoreettisen esitutkimuksen kauppa- ja teollisuusministeriön n. 200 000 markan rahoituksella aiheesta »Kilpailu ja hinnoittelu välittävillä markkinoilla». Tutkimus julkaistaan vielä 1990.

Mikäli rahoitus järjestyy, 1991 on tarkoitus tehdä empiirinen tutkimus aiheesta »Markkinarakenne ja hinnoittelu kulutustavaramarkkinoilla». Siinä tarkasteltaisiin erikoiskaupan markkinarakenteen, yritysten käyttäytymisen ja kannattavuuden välisiä vaikutussuhteita.

Lisäksi *Eero Lehto* muodostaa TTT:ssä yhden miehen projektin, joka tutkii tuottavuutta ja tulosoehjausta 1991 loppuun asti. Projektin päärahoittaja on Virkamiesten ja työntekijäin yhteisjärjestö (VTY). 1991 tutkimusta rahoittaa Työsuojelurahasto, jonka panos on noin 240 000 markkaa.

Projekti alkoi 1989 alussa, ja tähän mennessä siitä on ilmestynyt julkaisu »Tuottavuus tullilaitokses- sa». 1990 lopussa ilmestyy loppuraportti VR:n tuottavuutta käsittelevästä empiirisestä tutkimuksesta. Tuottavuuden arviointi perustuu jo tullitutkimuksessa käytettyyn translog-kustannusfunktion estimointiin. Tutkimuksessa pohditaan VR:n toiminnan kehittämistä uusimuotoisena liikelaitoksena sekä sitä, kuinka tiekuljetuksia voitaisiin korvata kiskokuljetuksina.

Vuonna 1991 valmistuu myös tutkimus tulosoehjauksen soveltamisesta valtionhallinnossa; ns. tulosjohtamiskokeiluilla on pyritty korostamaan hallintoyksiköiden »liiketaloudellista» vastuuta ja lisäämään johdon päätösvaltaa. Tutkimus, jolla pyritään arvioimaan tulosoehjauksen onnistumisen mahdollisuuksia, koostuu teoreettisista artikkeleista ja tilanneselvityksestä.

»Asuntojen hinnanmuodostus Suomessa» on ot-sikkoaiheena projektilla, jota johtaa *Pekka Korpinen* ja jonka vastaava tutkija on *Ilpo Suoniemi*. Tutkimusta rahoittavat Asuntohallitus, Suomen rakennusurakoitsijaliitto, OKO ja Etelä-Suomen YH-rakentajat. Vuodelle 1990 ajoittuneen projektin osatutkimuksia ovat »Uusien ja vanhojen asuntojen hinnat Suomessa: hintasarjojen trendi- ja kausaalisuusominaisuudet» ja »Asuntotuotannon ja suntojen hintojen määräytyminen Suomessa».